

Oponentský posudek diplomové práce

Téma:	Inovativní metody ve výuce němčiny na 1. stupni ZŠ
Autor:	Lenka Hofmanová (učitelství pro 1. stupeň ZŠ, specializace NJ)
Vedoucí dipl. práce:	PaedDr. Dagmar Švermová
Oponent:	PhDr. Pavla Nečasová, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou inovativních metod ve vyučování cizích jazyků s důrazem na jazyk německý. Jedná se o téma velmi aktuální, neboť mění se společenské a ekonomické podmínky vyžadují změny i v oblasti vzdělávání.

Autorka člení svoji práci do sedmi kapitol. K textu je připojen úvod a závěr, resumé v němčině, seznam použité literatury, část s přílohami a zvláštní příloha na CD. V úvodu se autorka zamýšlí nad různorodostí metod ve výuce cizích jazyků a nad významem inovativních metod z hlediska motivace žáků.

V první kapitole definuje autorka pojmy metoda a inovace, přičemž vychází především z publikace Beneše. Citace jsou zde bohužel příliš dlouhé, pro definice mohly být zvoleny kratší úseky a ostatní fakta z citací mohla být parafrázována. Není zcela jasné, co míní autorka metodami „v obecnějším, širším kontextu“ (jako příklad uvádí gramaticko-překládovou metodu) a metodami „v lingvodidaktickém směru“.

Druhá kapitola podává stručný přehled historického vývoje jednotlivých metodických koncepcí. Stručnost se projevuje bohužel na úkor faktografie, takže např. uvědoměle praktická metoda je podána zcela zkráceně. U komunikativního přístupu autorka tvrdí, že není používán mateřský jazyk (str. 12), toto tvrzení neodpovídá skutečnosti a je třeba tuto problematiku u obhajoby blíže vysvětlit.

Třetí kapitola je nazvána *Přehled inovativních metod*. Autorka odůvodňuje výběr zde uváděných metod tím, že nejsou příliš známé. Rozhodně nelze tvrdit např. o sugestopedii, že se jedná o málo známou metodu. Označit tyto metody jako inovativní již v současné době neodpovídá skutečnosti (i v definici Pedagogické inovace na str. 8 je uvedeno, že „inovativní úsilí je spjato s určitým společenským kontextem“). Spíše je lépe se držet označení *alternativní*. Autorka zde používá pojmy *inovativní* a *alternativní* jako synonyma, s čímž nelze souhlasit. Obecná charakteristika inovativních metod v kapitole 3 je zavádějící. Některé metody mají uvedeny názvy pouze v angličtině, v odborné literatuře se však již české označení vyskytuje a bylo by tedy dobré ho použít i v této diplomové práci.

Kapitola *Inovativní trendy ve výuce cizích jazyků* začíná přehledem inovativních snah J.A. Komenského. Autorka neuvádí, zda přehled konkrétních trendů a impulzů na str. 18 sestavila sama, či vychází z nějaké odborné publikace. Stále je také třeba mít na mysli rozlišení společenského kontextu, v níž inovace vznikají, protože, co bylo inovativní v minulosti, nemusí být inovativní i nyní. Tomuto pojmovému zmatku odpovídá i název 5. kapitoly – *Příklady inovativních postupů ve VCJ*, což opět koliduje s názvem již zmiňované 3. kapitoly. V páté kapitole pak autorka uvádí příklady inovativních postupů. Opět popis těchto postupů podléhá silné simplifikaci, což je na úkor korektnosti jejich charakteristiky. Např. při simulaci žáci nedostávají podrobný scénář, což vlastně autorka i dalším popisem popírá.

Šestá kapitola *Činnostně orientované metody ve VCJ* se zdá být mimo rámec, ale spíše autorka zvolila ne příliš šťastné členění kapitol. Autorka zde vychází z určitého projektu,

z něhož je uveden pouze název, ale není zde přímý odkaz na jeho opublikování. Metoda hraní rolí na str. 40 je již jednou popisována v předchozí kapitole.

Praktickým přínosem diplomové práce se zdá být kapitola 7.5, v níž autorka předkládá návrh hodin německého jazyka s využitím jazykové animace. Použité formulace však někdy vybočují z možností jejich realizace, jako např. na str. 48 „Učitel přiblíží žákům formou diskuse kulturu Spolkové republiky Německo“. To je dle mého názoru navrhovaným způsobem nesplnitelný úkol, skutečnosti by asi lépe odpovídala systemizace dosavadních znalostí žáků formou otázek a odpovědí. V celkovém kontextu navrhovaných vyučovacích jednotek je však plánovaná prezentace informací ke kognitivním reáliím nadbytečná a přesahuje rámec daný pro počáteční výuku NJ na 1. stupni. O tom svědčí i to, že žádná z dalších navrhovaných aktivit na toto téma nenavazuje. Na str. 52 autorka navrhuje postup, kdy žáci čtou český text, který zaznamenal graficky německý mluvčí. Tento postup má dle autorky sloužit „k uvědomění si zákonitostí německé fonetiky“. Toto tvrzení je značně přehnané, lze na jeho základě poukázat pouze na několik jevů. Také navrhovaný další krok, kdy žáci mají s učitelem procházet odlišnosti v grafémech a fonémech neodpovídá zaměření celého metodického postupu, jedná se zde spíše o učení o jazyku a ne jazyku. Dobře prakticky využitelná se zdá být šestá hodina zaměřená na osvojování číslovek. Celkově by bylo možné doporučit seřadit kapitoly 7.5 a 7.6 opačně, nejprve tedy uvést příklad již realizovaný a potom by měly navázat vlastní návrhy. Bylo by dobré, aby autorka při obhajobě uvedla, odkud čerpala inspiraci pro aktivity, které v rozsahu deseti vyučovacích jednotek navrhuje.

V závěru pak autorka tvrdí, že na základě pozorování během vyučovacích hodin „se potvrdila domněnka o vztahu výběru inovativních metod a míry motivace žáků“. Průběh a výsledky takovýchto pozorování se v předložené diplomové práci neobjevují, a tudíž není možné tento závěr posoudit. Nebo snad autorka vychází z pozorování již někde publikovaných? V tom případě chybí pramen.

Formální stránka předložené diplomové práce nevykazuje žádné závažné chyby, doporučeným normám neodpovídá pouze řádkování. Použitá literatura je až na drobnosti uvedena správně a v dostačujícím rozsahu.

Vzhledem k výše uvedenému hodnocení doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

Autorka by se kromě poznámek v textu posudku měla při obhajobě vyjádřit k následujícím otázkám:

1. Objasněte pojmy transfer a interference v rámci cizojazyčného vyučování.
2. Upřesněte charakteristiku uvědoměle praktické metody a komunikativní metody.

V Praze dne 31. prosince 2007

PhDr. Pavla Nečasová, PhD.
katedra germanistiky